

Når vold er en faglig udfordring

Langt de fleste dage på botilbud, hospitaler, skoler, jobcentre og andre offentlige arbejdspladser forløber fredeligt. Alligevel er pædagoger, social- og sundhedsassistenter, sygeplejersker og socialrådgivere nogle af de faggrupper, som oftest udsættes for trusler og fysisk vold, når de er på arbejde.

Heldigvis kan de fleste voldsomme episoder forebygges. Det viser undersøgelser og erfaringer fra de mange arbejdspladser, hvor man gør en aktiv og målrettet indsats for at undgå konflikter og vold og skabe bedst mulig trivsel og tryghed for både borgere og ansatte.

Voldsforebyggelse på to ben

Der er ikke én måde at forebygge vold på. Voldsforebyggelse er mange ting: Det handler om relationer og kommunikation, om faglige metoder og tilgange, om fysiske og organisatoriske rammer mv. Afgørende vigtigt er det, at forebyggelsen går på to ben. At have fokus på både de ansattes arbejdsmiljø og sikkerhed og på at sikre borgeren en god behandling og en god service. Derfor taler vi om vold som en faglig udfordring.

I social- og sundhedssektoren handler faglighed blandt andet om den måde, vi møder borgerne på. Det handler om at kende borgernes ressourcer, udfordringer og behov. At give plads til borgernes synspunkter, oplevelser, ret til selv at bestemme og tage beslutninger. Faglighed handler også om at bruge de metoder, der virker. På den måde bliver det muligt at levere den støtte, behandling eller ydelse, borgeren har brug for, for at kunne trives og føle sig tryk i sin hverdag og få mulighed for at opnå de ønsker og drømme, hun eller han har for sin egen fremtid.

Voldsforebyggelse – en fælles interesse

Når der opstår voldsomme episoder, er det ofte udtryk for frustration og magtesløshed. Udtryk for, at borgeren, patienten eller eleven ikke føler sig hørt, anerkendt eller respekteret. Medarbejdere og borgere har grundlæggende en fælles interesse i at undgå vold. Kun i ekstreme tilfælde gør det sig ikke gældende.

På arbejdspladser, hvor man har kontakt med de samme borgere gennem længere tid, er det oplagt at inddrage borgerne i det voldsforebyggende arbejde. Et godt afsæt er at spørge, hvordan de oplever den støtte, de får, og om de har den indflydelse på dagligdagen, de ønsker. Inddragelse handler ikke kun om at have indflydelse på sit eget liv. Det handler også om at have indflydelse i hverdagen på stedet, på aktiviteter mv.

Det kan også være en god ide at inddrage pårørende i arbejdet med at forebygge vold.

Vold kan have alvorlige konsekvenser

Voldsforebyggelse er vigtigt for at skabe trivsel og tryghed, men også fordi volden kan have mange skadevirkninger. Selv tilsyneladende lettere former for trusler og fysisk vold i form af for eksempel slag, spark og riv kan have alvorlige og langvarige konsekvenser for den medarbejder, det går ud over, for kollegerne, for arbejdspladsen – og for den borger, som begår overgrebet. Vold på arbejdspladsen har også store økonomiske konsekvenser for samfundet i form af blandt andet sygefravær.

I de seneste år er der kommet større fokus på voldsforebyggelse både fra politisk hold, kommuner og regioner, faglige organisationer og på mange arbejdspladser. Socialstyrelsen har i 2017 udarbejdet nationale retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud og på boformer for hjemløse, og Undervisningsministeriet har udgivet en vejledning, der skal hjælpe skoler med at forebygge og håndtere voldsomme episoder.

Første skridt er åbenhed

Vold på arbejdspladsen er en udfordring for hele arbejdspladsen, og der skal gøres en indsats for at findes fælles virksomme løsninger. Det er vigtigt, at ledere

og medarbejdere har kompetencerne til at identificere, forebygge og håndtere volden, og at man også sammen lærer af de episoder, der forekommer.

Et af de første skridt i arbejdet med at forebygge vold er at skabe åbenhed om voldsomme episoder og nærved-hændelser og om konsekvenserne for de involverede. Kun på den måde bliver det muligt at tage hånd om de ramte og at forebygge lignende episoder i fremtiden. Når ledere og medarbejdere erkender udfordringerne, kan forebyggelsesarbejdet for alvor tage retning og fart.

Vi håber, at denne bog vil bidrage til at sætte ekstra skub i det gode arbejde med at forebygge vold på arbejdspladser på social- og sundhedsområdet. Det er der fortsat brug for.

Vold som Udtryksform

August 2018

Begreber i bogen

Vold: Når vi alene bruger begrebet 'vold', dækker det både fysisk og psykisk vold, det vil sige også trusler.

Vold på arbejdspladsen: Når vi skriver om vold på arbejdspladsen handler det om al arbejdsrelateret vold, også den vold, der finder sted uden for arbejdstiden.

Nærved-hændelser: En episode, som var tæt på at udvikle sig til vold, men ikke gjorde det.